24557 Kansspelen

Nr. 299 **Brief van de** staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2026

Op 12 mei jl. heeft de heer Broers het burgerinitiatief ‘Stop de Postcodeloterij’ aangeboden in de Tweede Kamer.[1] Uw Kamer heeft mij verzocht een schriftelijke kabinetsreactie op dit initiatief te sturen voorafgaand aan de plenaire behandeling ervan. Met deze brief ga ik in op dit verzoek.

Burgerinitiatief ‘Stop de Postcodeloterij’
Met het burgerinitiatief ‘Stop de Postcodeloterij’ pleit de initiatiefnemer voor een verbod op de huidige opzet van de Postcode Loterij, waarbij prijstoekenning afhankelijk is van de woonlocatie van de deelnemers. Het initiatief richt zich volgens de initiatiefnemer niet op het beëindigen van de Postcode Loterij als geheel, maar op het hervormen van het huidige systeem en het voorkomen van vergelijkbare constructies bij andere loterijen in de toekomst.

De initiatiefnemer stelt dat de opzet van de loterij inspeelt op het psychologische fenomeen ‘verliesaversie’. Hij stelt dat mensen niet enkel meespelen in de hoop op een geldprijs, maar ook uit angst om dit geld mis te lopen. Daarnaast stelt hij dat consumenten geconfronteerd worden met intensieve marketingstrategieën en ongewenste post, waarbij de communicatie regelmatig gericht is op het creëren van urgentie en het benadrukken van gemiste kansen.

Concreet stelt de initiatiefnemer twee maatregelen voor. Ten eerste pleit hij voor een verbod op systemen waarbij niet-deelnemers achteraf kunnen vaststellen dat zij een prijs hebben misgelopen. Ten tweede pleit hij voor beperking van *Fear of missing out (FOMO)* versterkende communicatie.[2]

Huidig kader Postcode Loterij
De Postcode Loterij is een niet-incidentele goededoelenloterij, ook wel ‘artikel 3 loterij’ genoemd. Goededoelenloterijen zijn ontstaan vanuit particulier initiatief met als doel initiatieven te financieren die bijdragen aan doelen van algemeen belang.[3] Goededoelenloterijen hebben geen winstoogmerk en kennen een wettelijk afdrachtspercentage van minimaal 40% aan goede doelen. In 2025 kwam dit voor de Postcode Loterij neer op een afdracht van € 378 miljoen aan 150 goede doelen.

---

[1] Kamerstuk 36 615, nr. 18.
[2] *Fear of missing out* is de angst om (financieel) gewin, plezier of een gunstige deal mis te lopen.
[3] Beleidsregel van de Minister voor Rechtsbescherming van 28 november 2019, nr. 2754659, tot wijziging van de Beleidsregels niet-incidentele artikel 3 loterijvergunningen (Stcrt. 2019, 66163).

Voor goededoelenloterijen geldt een open markt, waarvoor de Kansspelautoriteit (Ksa) op grond van vergunningsvereisten vergunningen kan verlenen voor de duur van vijf jaar. Mensen kunnen meedoen aan de Postcode Loterij op basis van een postcode, waarbij de postcode het lotnummer is. Het is daarbij mogelijk om mee te spelen op de eigen postcode, maar ook om mee te spelen op een andere postcode in Nederland.

Kabinetsreactie

Het eerste voorstel van de initiatiefnemer ziet op een verbod op systemen waarbij niet-deelnemers achteraf kunnen vaststellen dat zij een prijs hebben misgelopen, om consumenten te beschermen tegen mechanismen die inspelen op angst om kansen mis te lopen. Het beschermen van mensen tegen gokschade vind ik van groot belang. Binnen het kansspelbeleid staat, in lijn met de visie op kansspelen die in 2025 met uw Kamer gedeeld is, de bescherming van mensen tegen gokschade dan ook centraal.[4] Ik hanteer daarbij het uitgangspunt van risicogebaseerde bescherming. Dit houdt in dat de mate van ingrijpen en de benodigde bescherming afhankelijk zijn van het risico dat gepaard gaat met de specifieke kansspelen.

Recent heb ik een onderzoek laten uitvoeren naar het risico op gokschade van verschillende typen kansspelen, waaronder loterijen. Dat onderzoek heb ik op 17 april jl. met uw Kamer gedeeld.[5] Uit dat onderzoek blijkt dat loterijen niet geheel zonder risico's zijn. Risicovolle kenmerken van loterijen zijn de hoge mogelijke winst, het bestaan van een jackpot en '*losses disguised as wins*'.[6] Daarnaast stelt het onderzoek dat *FOMO* gestimuleerd wordt wanneer het lotnummer gebaseerd is op een eigenschap van de gokker. Dit is bij de Postcode Loterij het geval, aangezien de deelnemer op postcode meespeelt. Hierdoor weet de deelnemer dat anderen met dezelfde postcode een prijs kunnen winnen, ook wanneer diegene zelf niet deelneemt aan de loterij.

Loterijen zijn dus niet geheel zonder risico's en *FOMO* maakt, zoals de initiatiefnemer stelt, inderdaad onderdeel uit van het risicoprofiel van de Postcode Loterij. Het algehele risicoprofiel van de Postcode Loterij is desalniettemin relatief laag en de Postcode Loterij heeft een significant lager risico op gokschade dan andere typen kansspelen. Dit lage risicoprofiel hangt onder meer samen met de lage speelsnelheid, de lage continuïteit van spelen en de afwezigheid van competitie-elementen. Het risico op gokschade is bijvoorbeeld significant hoger bij online speelautomaten en casinospelen, omdat deze typen kansspelen een grote hoeveelheid risicovolle productkenmerken combineren en daarmee in grote mate inspelen op cognitieve mechanismen.

---

[4] Kamerstuk 24 557, nr. 245.

[5] Onderzoeksrapport van Dialogic in opdracht van het WODC: 'Risico's op gokschade: een rangorde van gokproducten', bijlage bij Kamerstuk 24 557, nr. 281.

[6] '*Losses disguised as wins*' is een term voor wanneer een verlies in gokken lijkt op een winst. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de uitgekeerde prijs bij een loterij lager is dan de kosten van het lot.

Het tweede voorstel van de initatiefnemer ziet op het beperken van FOMO-versterkende communicatie, bijvoorbeeld in reclame-uitingen. Voor alle typen kansspelen gelden momenteel aanvullende eisen ten aanzien van reclame. Ook hierbij geldt dat hoe risicovoller het type kansspel is, hoe strenger de eisen zijn die gesteld worden aan de reclame. Voor goededoelenloterijen geldt onder andere dat zij reclame niet mogen richten op minderjarigen en dat zij geen reclame mogen maken in games of op websites waar games worden aangeboden. Daarnaast geldt dat zij geen rolmodellen mogen gebruiken als deze jonger zijn dan 25 jaar of als zij een substantieel bereik hebben onder minderjarigen of jongvolwassenen. Ook mogen goededoelenloterijen geen reclame uitzenden tussen 6.00 en 19.00 op televisie. De Postcode Loterij dient zich uiteraard aan de geldende wet- en regelgeving voor reclame te houden en de Ksa houdt hier toezicht op. Wanneer blijkt dat de reclame van de Postcode Loterij niet conform wet- en regelgeving is, zal de Ksa hier tegen optreden.

Gezien het lage risico op gokschade bij de Postcode Loterij, zie ik geen aanleiding om de twee voorstellen uit het burgerinitiatief over te nemen. Voor loterijen gelden al verschillende beperkingen, waaronder een zorgplicht en restricties ten aanzien van reclame. Om te beoordelen of een verbod op de opzet van de Postcode Loterij of aanvullende reclameregels voor de Postcode Loterij passend zijn, dient een proportionaliteitsafweging gemaakt te worden. Daarbij is het van belang dat de mate van ingrijpen proportioneel is aan het risico dat gepaard gaat met de loterij. Bij de proportionaliteitsafweging dient daarnaast de maatschappelijke waarde van de afdrachten aan goede doelen en de impact van maatregelen op het maatschappelijk middenveld meegewogen te worden. Ondanks dat de huidige opzet of reclame-uitingen van de Postcode Loterij *FOMO* kunnen oproepen, acht ik een verbod of aanvullende reclameregels niet noodzakelijk en proportioneel. Het risico op gokschade door deelname aan de Postcode Loterij blijft immers relatief laag.

Daarnaast vergen zowel een verbod op systemen waarbij niet-deelnemers achteraf kunnen vaststellen dat zij een prijs hebben misgelopen, als aanvullende reclameregels ten aanzien van *FOMO* versterkende communicatie een wetswijziging. Gezien de zorgelijke ontwikkelingen bij online gokken, geef ik prioriteit aan wetgeving die de bescherming verhoogt op dat terrein. Wanneer ik het wetgevingstraject voor kansspelen op afstand heb afgerond, zal ik mij buigen over vraagstukken met betrekking tot het landgebonden kansspelaanbod.

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen